

DAVRANIŞ BİLİMLERİ ve İLETİŞİM

GRUPLAR - 1

YRD.DOÇ.DR. ÖZGÜR GÜLDÜ

- ▶ **Hepimizin, bütün hayatımızı gruplar içerisinde geçiririz.**
- ▶ **İnsanlar, iradelerin dışında olsa bile, hayatı boyunca mutlaka farklı düzlemlerde gruplarla karşı karşıya kalırlar.**
- ▶ **«Toplumsal gruplar», hayatımızın büyük bölümünü içinde geçirdiğimiz ve davranışlarımız üzerinde büyük etkileri olan toplumsal yapılardır.**

- ▶ **«Grup», bazen zorunluluktan içinde bulunulan, bazen de gönüllü olarak içinde yer alınan, aralarında belirli bir süre etkileşim bulunan insanlardan oluşur.**
- ▶ **«Grubu» tanımlayan en önemli özellik, grubu oluşturan insanlara arasında etkileşimin belirli bir devam etmesidir.**

- ▶ **Bunun yanında, aile, din, etnisitiye dayalı gruplarda olduğu gibi, kişinin kendisini grubun içinde olduğu bulunduğu grubun bir parçası olarak nitelendirildiği durumlarda da grubun üyesi olabilir.**
- ▶ **Bu gibi gruplarda kişiler kendisinden çok daha büyük bir sosyal yapının parçası olarak tanımlanır ve damgalanır.**
- ▶ **Kişi, özel olarak bir aidiyet duymasa bile o damgalamadan kaçamaz.**
- ▶ **Dolayısıyla kişi kendisi bir şey yapmasa da bir grubun parçası olarak damgalanır ve o şekilde davranışa maruz kalabilir.**

- ▶ **Bir insan birlikteliğinin, grup olarak tanımlanabilmesi için, aralarında belirli bir süre devam eden etkileşim olması önemlidir. Bu noktada sadece bir arada olmanın grup oluşturmadığını belirtmek gerekiyor.**
- ▶ **Örneğin, bir uçakta seyahat eden yolcular, alışveriş kuyruğunda bekleyen kişiler vb. bir grup olarak tanımlanamazlar.**
- ▶ **Bununla birlikte aralarında etkileşim bulunan futbolculardan oluşan bir futbol takımı bir gruptur.**

- ▶ **Bir gruptan bahsedildiğinde, grup olarak tanımlanan yapı belirli özellikleriyle diğerlerinden farklılaşır ve grup dışındakiler tarafından ortak bazı özelliklerle tanımlanırlar.**
- ▶ **Davranış açısından değerlendirildiğinde ise gruplar, kişilerin davranışlarını bebeklikten itibaren şekillendiren yapılardır.**

- ▶ Doğduğunda son derece savunmasız olan bebeğin, kendi ayakları üzerinde duran bir birey haline gelene kadar değer, tutum ve davranışları üzerinde belirleyici olan ilk grup «ailedir».
- ▶ Ailenin olmadığı durumlarda, örneğin doğum sonrası terk edilen çocukların değer, tutum ve davranışlarını yine kreşler, çocuk evleri vb. gruplar belirler.
- ▶ Bunun yanında içinde yaşadığı sosyal çevre, arkadaş grubu, eğitim kurumlar, arkadaşlar, akrabalar, topluluklar, kulüpler yine insan davranışının şekillenmesinde büyük öneme sahiptir.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ **Biçimsel Gruplar - Biçimsel Olmayan Gruplar**

➤ ***Biçimsel Gruplar:*** Grubu bir araya getiren şey, ortak amaç ve hedeflerdir. Gruplarda ilişkiler kural ve yönetmeliklerle açık olarak belirlenmiştir.

▶ Bu tür makro ölçekli büyük bir grup içerisinde daha küçük birimler şeklinde, belirli görevleri yerine getirmek için oluşturulan yapılar da biçimsel gruplara örnektir.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ **Biçimsel Gruplar - Biçimsel Olmayan Gruplar**

- **Biçimsel Olmayan Gruplar:** Örgütlerde ortak ilgi alanları, cinsiyet, kültürel benzeşmeler, tutulan takım vb. farklı nedenlerle insanların gönüllü olarak bir araya gelmesi, vakit geçirmesi sonucu oluşmuş gruplardır. Bu tür gruplar, örgütlerde dayanışmayı/etkileşimi artırıp, motivasyon sağlar.
- ▶ Günümüzde ise insan unsurunun rekabette belirleyici olması nedeniyle, her düzeyde örgütte biçimsel olmayan gruplar özellikle teşvik edilmekte, beğeni ve hobiler düzeyinde şirketler, bu tür biraraya gelmeleri desteklenmektedir.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ **Birincil Gruplar - İkincil Gruplar**

- **Birincil Gruplar:** Üyeleri arasında yoğun iletişimin, etkileşimin, paylaşmanın olduğu, ilişkilerin yüz yüze şekillendiği ve üyelerin duygusal açıdan kendilerini bağlı hissettiği gruplardır.
- ▶ Grup üyeliği, gönüllülüğe, bir arada olmadan alınan keyfe bağlı olduğu kadar, zorunluluğa da dayalı olabilir.
- ▶ Aile, arkadaş grupları, akrabalar, üyeleri arasında yoğun etkileşim ve bağlılık bulunan sosyal yapılar birincil gruplara örnektir.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ Birincil Gruplar - İkincil Gruplar

- **İkincil Gruplar:** Belirli bir amaç etrafında biraraya gelmiş kişilerden oluşan, kişilerarası ilişkilerin daha resmi/formel olduğu, ilişkinin genelde belirli bir zaman aralığında amaca yönelik olarak devam ettiği, kural ve yönetmeliklerin ilişkilerde belirleyici olduğu gruplardır.
- ▶ Okul, işyeri, sendika, kulüpler, sivil toplum örgütlerinde yer alan insanların oluşturduğu gruplar gibi.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ **İç Gruplar - Dış Gruplar - Referans Grupları**

- **İç Gruplar:** İnsanların kendilerini ait hissettiği, güçlü duygularla bağlı oldukları gruplardır. İnsanların grup üyeliği «biz» duygusuyla ifade ettiği yapılardır.
- ▶ Aile, arkadaşlar, akrabalar, öğrenci toplulukları, sivil toplum üyelikleri gibi.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ **İç Gruplar - Dış Gruplar - Referans Grupları**

➤ **Dış Gruplar:** İnsanların kendilerini ait hissetmedikleri, çoğu zaman karşıtlıkla ifade ettikleri öteki/rakip/düşman olarak gördükleri gruplardır. Dış grupları niteleyen önemli kavram «onlardır».

▶ Biz ve onlar, iç ve dış gruplar arasındaki ayırımı en net ifade eden kelimedir.

İnsan davranışını üzerinde önemli etkisi bulunan grupları, farklı ölçütlere göre değişik şekillerde sınıflandırabiliriz.

✓ İç Gruplar - Dış Gruplar - Referans Grupları

- **Referans Grupları:** Kişilerin kendilerine örnek aldıkları, olmak istediği kişi, sergilemek istediği davranış ya da sahip olmak istediği değer ve tutumlar üzerinde etkili olan gruplardır.
- ▶ Futbolcu olmak isteyen bir çocuğun başarılı bazı futbolcuları örnek alıp giyim, konuşma, davranma, çalışma, beslenme vb. birçok boyutta onlar gibi olmaya çalışması, referans grubun etkisine örnek olarak verilebilir.
- ▶ Referans grupları, toplumda her zaman saygı duyulan, örnek alınan gruplardan oluşmaz.